

סיפורו המזעזע של צעיר שהסתבך בין שיני העולם התחתון והמנסה לחזור למוסב

מדוע שוב אהיה פושע?

הסוהר. הצבא נראה בעיני כמקום המפלט האחרון. החיל אפרים טבוני 160247 הפך להיות 265464 טוראי טבוני.

טוראי ביום, סרן בלילה

התנדבתי לחיל הצנחנים. התחלתי באימוני קורס הצניחה והשתדלתי להיות חיל טוב. הכל הלך בדרך המלך. הייתי ממושמע המפקדים היו שבעים רצון מהתנהגותי. הכל הלך חלקי עד שהכרתי את עדנה. עדנה הייתה מסוג אותן הבחורות, המחככות קצינים במיוחד. לא חשבתי הרבה: קניתי דרגות של סרן, סחכתי סימני צנחן והתחלתי ללכת איתה.

אחרי כמה ימים, סידרתי סיור פשוט מאד. הכרתי לסמל המחלקה שלי את אחותה של עדנה. שנינו היינו יוצאים יחד מן המהנה, ומאחורי השער היה הטוראי אפרים טבוני הופך להיות סרן אפרים טבוני. הסמל הפך להיות פיקודי. אחרי כמה שבועות התארסתי עם עדנה. לא חשבתי מה יהיה אחרי שתגלה כי אינני סרן. רצייתי לקחת חופש, לנסוע לתל-אביב ולגרש את אחתי הראשונה. אבל לא הספקתי. באחד הימים באה המשטרה הצבאית ואסרה אותי. אחר כך התברר שחברה הקודם של עדנה הלשין עלי בפני המשטרה. הביאו אותי לבית דין צבאי. פסק הדין היה: חודשים מאסר ופיטור מן הצבא. כשישבתי בבית-הסוהר הצבאי, באה המשטרה האזרחית ולקחה אותי אל בית-משפט השלום, ושם הוגשה נגדי גם תביעה פלילית באשמת הונאה. אחיה של עדנה התלונן כי הבטחתי לשאתה לאשה בטענות שוא. לפני שהשופט הספיק להודיע על פסק הדין, נודע למשטרה כי אני מבוקש בתל-אביב באשמת גניבה. נשפתי כבר על הכל. פסק הדין היה: תשעה חודשים מאסר ושלוש שנים התנהגות טובה. רצייתי את כל פסקי הדין בכלא יפו.

★ ★ ★

המשטרה מציעה נט

אמצע תקופת מאפרי הספקתי גם לתת גט לאשתי הראשונה. כשיצאתי סוף סוף מבית-הסוהר, הייתי מוכר כבר לכל בלשי תל-אביב והסביבה. המטרות המשטרה נעשו ללא נשוא כמעט. לא יכולתי למצוא שום עבודה. לא יכולתי להסתדר באף מקום — ולא רצייתי לחזור לבית-הסוהר. השופט פסק לי שלוש שנים התנהגות טובה ואני לא רצייתי להסתבך שוב. עובתי את תל-אביב ונסעתי לחיפה. רצייתי להתחיל בחיים חרשים.

בחיפה הכרתי את אשתי השנייה. מרים עבדה בבית-החולים הממשלתי בחיפה. מצאתי עבודה בתור נהג, במקומות עבודה שונים. שמונה ימים אחרי שהכרתי את מרים התחתנתי איתה ועברתי לגור אצלה בחדר. בבוקר הייתה הולכת לעבודתה בבית-החולים ואני לעבודתי כנהג.

לפתע קיבלתי הומנה שוחמת המשטרה התנוססה עליה. הומונתי למשטרת חרבות ושם הועמדתי לדין על תקיפת סמל משטרה לפני שנים רבות. נקנסתי ונדוננתי לשלוש שנים נוספות של התנהגות טובה. אחרי שבועות אחדים, שוב נתקבלה הודעה משטרתית. שוב העמידו אותי לדין. הפעם חשדה בי המשטרה בגניבה בחיפה. פסק הדין: זכאי. ההומנות, לעברו דרך משטרת חיפה, גרמו לי לעשות הכרה עם המדור הפלילי החיפאי. אלה התעניינו בעברתי התל-אביב והחלו לפעול בשיטות התל-אביביות.

המעצרים התכופים גרמו לי לאבד את מקום עבודתי. אשתי החלה לחשוש שתותי לחיי הקודמים. הסכסוכים בבית גברו מיום ליום. בינתיים התחלתי לגלות טפח אחרי טפח גם את חיייה הקודמים של אשתי. אלה לא היו חרודים. אחרי חודשים אחדים מצאתי שוב עבודה, כנהג בחברת מוניות. המשטרה המשיכה לעקוב אחרי ולמרו את חיי. לבסוף, התערבה המשטרה גם בחיי הפרטיים: הקצינים והסמלים בחיפה הציעו לאשתי להתגרש ממני. היא נשמעה.

★ ★ ★

מי יכול לעזור?

בא האסון הגדול. התאונה הנוראה גזלה ממני גם את האפשרות היחידה להתפרנס בכבוד, ועתה אינני מסוגל יותר לשום עבודה.

כשאמר לי הקצין פרנקל שאלך לגנוב, לא ידעתי מה לעשות. ליד בית הקפה קיננט באר פגשתי את כתב מעריב בחיפה. חבר שלי אמר לי שאולי הוא יוכל לעזור לי. העתונאי לקח אותי אל ראש המדור הפלילי בחיפה. הקצין זינגר, זינגר שמע את סיפורי הלבטים לעזור לי. אחר כך שמעתי שהוא באמת עשה כל מה שהיה יכול. הוא פנה למקומות עבודה שונים וניסה לסדר לי עבודה קלה, אך לא הצליח.

הכרתי גם את כתב הארץ בחיפה. הלכתי יחד אלו לשופט אוליא, יושב-ראש האגודה למען שיקום האסיר. גם הוא לא יכול היה לעזור לי: "אחא אינך מסוגל לעבוד. לא אוכל לעזור לך".

בינתיים המשיכה המשטרה לדרוש את כל הכסף שאני חייב. עצרו אותי באשמת אי-שלום הקנס, אך שחררו אותי משום שרופא הכלא קבע שמצב בריאותי גרוע מדי. כתבתי מכתבים לראש עיריית חיפה, לשר הבטחון ולמוסדות אחרים. לא קיבלתי שום תשובה. וכעת אני שואל: מדוע אין שום מוסד במדינה, היכול לסמל בכחורו צעיר בגיליון מה עלי לעשות, כדי שלא אחזור לחיי הקודמים? מדוע שוב אחיה פושע?

המכתבים שהייתי מקבל תמיד מטהרן. במכתבים היו גם צייקים, תמיכה כספית מאבי. שכרתי מיטה במלון במרכז העיר, והלכתי ללשכת העבודה. המצב שם לא היה טוב מן המצב שלפני התגיוסותי. פעם קיבלתי כמה ימי עבודה בחברת החשמל. התחלתי לעבוד כפועל שחור והייתי מרוצה מאד. היה לי כסף והשתכרתי למחית. אחרי כמה ימים, נגמרה העבודה. פיטרו אותי.

שוב הסתובבתי ברחובות. מכרתי את שארית חפצי ועובתי את בית המלון. בלילות הייתי ישן אצל חברים. כשלא נודמן

פעם, פעמיים, שלוש פעמים נתפסתי בביצוע פשע והוכנסתי לבית-הסוהר. וכל פעם ניסיתי להשתחרר מעברי ולהתחיל מחדש. עכשיו קרה לי אסון ולא די ברצוני הטוב כדי להשאר על דרך הישר. אני זקוק להבנה ולעזרה.

מאת אפרים טבוני

לי חבר לישון אצלו, הייתי עושה זאת באחד האוטובוסים בתחנה המרכזית, או על ספסל בשדרות רוטשילד.

באחד הערבים, הסתובבתי ברחובות ללא מקום לינה. לבסוף החלטתי ללכת לישון על אחד הספסלים בשדרה. הייתי רעב ועייף. כשהיפשתי ספסל מתאים ללינת לילה, נתקל מבטי בגבר שישן על אחד הספסלים. ליד ראשו מונח תיק. לא חשבתי על מה שאני עושה ועל מה שיבוא אחר כך. לקחתי את התיק והתחלתי לברוח. כשתפחתי אותו לאור אחד הפנסים, ראיתי שהוא מלא בכרטיסים של מפעל הפיס. בבוקר הפכתי להיות סוכן באגרות פיס. עמדותי ברחוב והצעתי אותם לכל דורש. אחת מהמני היה שוטרי. הוא לא קנה איגרת, רק ביקש אותה ממני. הוא הסתכל על המספר וביקש ממני ללכת אלו למשטרה. השופט, בפניו הובאתי על העבירה הפלילית הראשונה בחיי, פסק: שני חודשי מאסר.

★ ★ ★

אשתי הראשונה

נשחתי לבדא יפן. נכלאתי בחור הבידור, לשם מובאים אסירים חרשים. בחור הבידור, עשיתי את זה היכרויות הראשונות עם חברי למקצוע בעתיד. החברה החדשה לא מצאה חן בעיני, אך ברבות הימים היו הם לחברי הטובים ביותר.

כשיצאתי לאחר חודשים מבית הסוהר, הייתי כבר בחזקת פושע. המשטרה לא הניחה לי אפילו לרגע אחד. כמעט מדי ערב הייתה הניידת אוספת אותי למסדר זיהוי של חשודים בגניבה, בהתפרצות או במעשה פשע אחר. חיי הפכו לחיי פושע. עד שהבריחה היחידה שעמדה בפניי הייתה הפשע. באותה תקופה הכרתי את אשתי הראשונה. היא הייתה מכוגרת ממני בשנה אחת, התגוררה בשכונת התקפה ואני הייתי אחד מחבריה. באחד הערבים הייתי בחדרה לבד. למחרת עצרו אותי באשמה אונס. הקצין קפלו ממשטרת עיני העמיד בפניי את הברירה: "התחתן עם לאה, או בית-הסוהר". בחרתי בנישואין. לקחתי אותה לועד הקהילה בתל-אביב, שמתי על ידה את הטבעת והפכתי להיות בעלה החוקי. עברתי לגור אצל אלה בחור. התחלתי לעבוד בבית חרושת למנורות, בתור פועל שחור. אבל אחרי חודשים נגמרה העבודה ושוב פוטרתי. אשתי לא מצאה חן בעיני ביותר. אחרי כמה חודשים של נישואין מאונס וחיי משפחה משותפים, ברחתי מן הבית. לא ראיתי כל ברירה אחרת. נסעתי לבאר-שבע והתגייסתי בפעם השנייה לצבא ההגנה לישראל. רצייתי להיות אדם ישר, לא רצייתי לחזור לבית

לפני כמה חודשים, יצאתי מבית-החולים לחולי עצבים בפרדס חנה. שכבתי שם במשך תקופה ארוכה, אחרי שנפצעתי בתאונת דרכים. תאונה זו הייתה האסון הגדול ביותר בחיי: נהגתי במונית, בדרך תל-אביב—חיפה, ולד קיבוץ מעברות התנגשתי במכונית משא באה ממול. שתי נשים, שישבו במונית, נהרגו במקום. אני עצמי נפצעתי קשה. שברתי 12 צלעות וקבלתי זעזוע מוח. שכבתי זמן רב בבית החולים תל-השומר ובית החולים גבעת נאה בפרדס חנה. עד היום אני נמצא בטיפול רפואי.

כשחזרתי הביתה, חיכתה לי הודעה שעלי להתיצב מיד במשטרת התנועה. ידעתי במה העניין. הייתי חייב סכום גדול, שהוטל עלי כקנס על עבירת תנועה. אבל לפני שהספקתי לשלם את הקנס, אירעה התאונה.

קיבל את פני הקצין פרנקל. הסברתי לו את המצב וביקשתי ממנו לתת לי ארכה. הראיתי לו את התעודות בבידור. "אינו מסוגל לשום עבודה. נא לעזור לו בבידור מתאים", כתב מנהל בית-החולים בפרדס חנה. פרנקל לא רצה לשמוע. "שלם מיד בלי שום טענות" צעק עלי. "לא איכפת לי שום דבר. לך תגנוב ותביא את הכסף".

היתה זו הפעם הראשונה שקצין משטרה אמר לי ללכת לגנוב. עד לפני שנה, הייתי עושה זאת בעצמי. אחר כך, הפסקתי, כי רצייתי לחזור למוטב.

כשהחלטתי לחזור למוטב ויצאתי מבית-הסוהר, לאחר שרתי ציחי את תקופת המאסר האחרונה שהוטלה עלי, קיבלתי את משרת נהג המונית. עכשיו, אחרי התאונה, באתי ללשכת הסעד בחיפה, הבאתי את תעודת בית-החולים. הם אמרו לי לבוא מחר כשבאתי, אמרו לבוא מחרתים. הם לא יכלו לעזור לי. נשארתי ללא אפשרות קיום. אין לי כסף, אין לי חדר, אין לי כלום.

הקצין פרנקל אמר לי: "לך, תגנוב!" נדמה לי שזוהי באמת הדרך היחידה. העומדת לפני: חזור להיות פושע.

★ ★ ★

אני עודה חדש

ולדתי בטחרן, שכאיראן, בשנת 1931. שמי לא היה אז אפרים טבוני. אני סוחר בצרכי חשמל, קרא אחי בשם נשיא פרויז. את השם הנוכחי קיבלתי כשרצייתי לעלות לישראל וצריך הייתי לשנות את שמי, כדי לקבל דרכון. אינני יודע בדיוק למה, אך מאד רצייתי לעלות לישראל. הסדרתי את הורי, התחננתי לפנייהם וביקשתי מאד להרשות לי לעשות זאת. הורי התנגדו, אך אני סידרתי בעצמי את מרבית הניירות והעמדת אותם בפני עובדה מוגמרת. כשראו שלא יוכלו לעשות כלום, נתנו לי את הכסף הדרוש, קנו לי כרטיס למטוס.

בלוד, קיבל את פנינו ניצב מחלקת הקליטה. הוא שאל אותי אם יש לי קרובים בארץ וכשניעתי שאין לי כאלה, שלח אותי במכונית משא למחנה המעבר בבאר יעקוב. הפכתי להיות "עולה חדש".

במחנה המעבר שיכנו אותי בחדר, שהיה משותף לשלושים משפחות. לא ידעתי עברית. פקידו הסוכנות לא ידע לדבר פרסית, צרפתית או אנגלית — השפות היחידות שהבינותי. כל בוקר הייתי לא למשרד המחנה. ביקשתי שישלחו אותי לקיבוץ או שיתנו לי לפחות עבודה. ברוב המקרים לא הבינו בכלל מה שאני רוצה. לא היתה לי ברירה: התחלתי להתפרנס ממכירת מעט התפסים והבגדים שהבאתי אתי. באחד הימים, ישר לי הפקיד את הבשורה הגדולה: נשלחתי לחברת נוצר בקבוץ אפקים. נסעתי לשם במכונית קצת הראשונה ומצאתי נערים ונערות פרסיים, שהיו גדולים קצת ממני בגילם. הייתי מאושר מאד בקיבוץ, עבדתי במרבית הענפים והתחלתי להרגיש את עצמי כמו בבית. אך באושר לא נמשך זמן רב. הקבוצה לא היתה מאוחדת מבחינה חברתית. הסכסוכים היו רבים ולבסוף התפורזו כל אחד לעברו. נשארת עוד כמה ימים בקיבוץ, אך מרבית חברי עזבו כבר. עובתי.

נסעתי לתל-אביב. נרשמתי מיד בלשכת העבודה ולנתי אצל חברים. כמה מחברי הקודמים עצרו גם הם לתל-אביב ויחד אתם הייתי מבלה את מרבית זמני. כל לילה, כמעט, הייתי ישן אצל חבר אחר — לא היה לי חדר משלי.

בלשכת העבודה לא היו הסיכויים חרודים. היתה אז אבטלה חמורה והפקידים היו אומרים תמיד לחזור ולבוא. הייתי צעיר עדיין מכדי להתייצב לצבא. זו היתה בעיני הברירה היחידה. ניסיתי את מזלי ונרשמתי בלשכת הגיוס. לאחר שהסברתי את מצבי למנהל הלשכה, הסכים לגייס אותי במחזור הטיירונים הקרוב.

★ ★ ★

אגרות פיס בשדרה

שרתתי בחיל הרפואה. לא ידעתי עדיין לכתוב ולקרוא טוב עברית. למרות שסיימתי את השנה השישית בגמנסיה בטחרן, נתנו לי תמיד תפקידים של ש.ג. או עובד מסכת. סוג הבריאות שלי היה נמוך, ומשום כך לא שלחו אותי ליחידה קרבית.

אחרי כמה חודשים ורשתי קורס נהגות. כשסיימתי אותו נשלחתי לחיל הספר בשם חילי בקיבתא. אחרי שביליתי כמה חודשים בחזרתי חולים צבאיים. שוחררה אותי ועדה רפואית מן הצבא. שוב חזרתי לתל-אביב. באותו הומן בערך נפסקו גם